అంటు

సన్నపురెడ్డి వెంకట రామిరెడ్డి

ఉత్తరంలోని విషయాల్ని మరోసారి మననం చేసుకొన్న కొండన్నకు ఆనందంతో బాటు ఆత్రుత కూడా ఎక్కువైంది. చేని దగ్గర్నుంచి ఎప్పుడెప్పుడు ఇంటికి చేరుకుందామా అని ఆరాటంగా ఉంది.

గగనం దిక్కు చూశాడు.

మబ్బుల చాటున పొద్దు మసకేసి ఉంది. మధ్యాహ్నానికో, సాయంత్రానికో వాన వంగేట్టుంది. దేవమూల అప్పుడప్పుడూ ఉరుముతూ వుంది.

ఉత్తరలో ఉరిమితే ఖచ్చితంగా వానొస్తుందట!

అందులోనూ ఇది రైతుల కార్తె.

కొండన్న గుండెల్లో సన్నని జలదరింపు మొదలైంది.

ఈ కూలీల్తో సాయంత్రం దాకా సంతనగా పన్జేయించుకొంటేగాని చేనంతా పత్తి విరవటం అయిపోదు.

మధ్యలో వానొస్తే పత్తి అంతా మట్టిపాలు.

నిండు రోహిణి కార్తెలో ఈ పైరు మొలిపించు కొనేందుకు తా నెంత అగచాట్లు బడింది కళ్లముందు మెదిలింది.

సర్కారోళ్లు ఏడెకరాలు పట్టా ఇచ్చి ఉచిత బోరుబావి తవ్వించారు గాబట్టి పత్తిపైరు పెట్టడం సాధ్యమైంది. లేకుంటే తావెక్కడ? ఈ ఎండాకాలం పైరెక్కడ?

ఈ భూమి, బోరుబావి తను పొందటంలో స్టీఫెన్ సహాయం కూడా కొంత ఉంది.

దళితుల సహాయార్థం అతను ఎంతో పాటుబడుతున్నాడుట.

పక్క తాలూకాలోనే ఏదో ఊర్లో అగ్రవర్ణాల వారికి చెందిన మంచినీటి కుంటలో హరిజనులు కూడా గొంతు తడుపుకొనేందుకు ఎదురైన ఆటంకాల్ని తొలగించేందుకు కలెక్టర్ తోటి వస్తున్నాడుట.

ఆ సందర్భంగా తన్ను కలుసు కొనేందుకు ఈరోజు వస్తానని రాశాడు.

పాలెమంతా తిరిగి తిరిగి రంగని దగ్గర పెద్ద కోడిపుంజు నొకదాన్ని నూర్రూపాయలకు బేరమాడి పట్టుకొచ్చి ఇంట్లో గంపకింద వేశొచ్చాడు కొండన్న.

స్టోరు బియ్యం బావుండవని శేరు పద్దైదు రూపాయ లొంతున మొలగొలుకుల బియ్యం కొనుక్కొచ్చి ఉంచాడు.

రాకరాక వచ్చే చుట్టం.

దాదాపు ముప్పయేళ్ళయింది ఊరొదలి.

అప్పాజోస్యుల-విష్ణుభొట్ల ఫౌండేషన్ (యు.ఎస్.ఎ.), ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక నిర్వహించిన దీపావళి కథల పోటీలో రు. 10,000/- గెలుచుకున్న కథ

సింగరయ్యగా ఊరొదలిన వాడు స్టీఫెన్‌గా మారాడు.

పదిమందికి బతుకుదెరువిచ్చేంత పై స్థాయికి ఎదిగాడు.

"కొండన్నో! గంప దీసకరా వొడి నిండింది." కేకేసింది ఒక కూలి.

ఆలోచనల్నుంచి తేరుకొని గంప అందు కొన్నాడు కొండన్న. తన పంచెలోని పత్తిని గంపలో వేసి అందరి వద్దకు తిరిగాడు. రెండు గంపలైంది.

"నీల్లు దప్పికెయితండా యన్నో!" కేకేసింది మరో కూలి.

"అయిగోమ్మా బిందెనిండా.... వంకలో నీల్లు బురదని బోరింగుకాడ పట్టుకొచ్చినా." చెప్పాడు.

"బిందె మీదేనా?" అనుమానంగా చూసింది.

"కాదమ్మా! మా రైతు నారాయన్రెడ్డిది."

"తెచ్చింది నువ్వేగాదూ?" ఆమె నొసలుముడి ఇంకా విడివడలేదు.

"నేనుగాక.... నాకు రైతులు కూలికొస్చరా తల్లీ ?"

నీళ్లకోసం బిందెవద్ద కొస్తున్న వాళ్లు కాస్తా ఆగిపోయారు. ఒకరి కేసి మరొకరు చూసుకొని, గుసగుసలాడుకొని, "వంకలో నీళ్లే తాగొస్చంలే" అంటూ వెనుదిరిగారు.

ఉస్సురు మన్నాడు కొండన్న.

పళ్లికిలిస్తూ, పరాచికా లాడుకొంటూ, హంస గమనాల్తో వాళ్ళు వంకలోకి వెళ్ళొచ్చేసరికి ఎంత లేదన్నా పదినిమిషాల సమయం అర్ధగంట అవుతుంది.

మబ్బెక్కి వచ్చే ఆకాశం కేసి దిగాలుగా చూసి పత్తి విరవటాన్ని కొనసాగించాడు.

కూలీలంతా తిరిగొచ్చారు.

కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలిపే పసుపుపచ్చని తంగేడుపూలు తలలో తురుముకొంటూ తన మునంలో వంగబోతూ అడిగింది మరోకూలి 'సంగటి రైతు లిండ్లల్లో సేయిస్చాండవా, లేదా?' అని.

'రైతు లిండ్లలోనే సేయిస్చాండలే తల్లీ!"

"మీరు తగిలేరు... వాళ్ల సేతనే తెచ్చిపెట్టీ యండి" చెప్పింది.

"ఆ....ఆ..."ఒప్పుకోలుగా ఊ కొట్టాడు కొండన్న .

ఈ కూలీలు తమ చేతి నీళ్లు తాగరు.

తమ కుండలోని పిడచ తినరు.

ఎందుకంటే - వాళ్లు మాదిగలు, తాము మాలలం కాబట్టి.

* * *

మునంలోంచి తలెత్తి ఊరికేసి చూసే సరికి చేలగెట్లెంట రవరవ సుడిగాలిలా దూసుకొచ్చే భార్య కనిపించింది కొండన్నకు.

ఆమె నడకే అంత.

ఎప్పుడూ ఉరుకుల పరుగులమీ దుంటుంది కను దెరిచింది మొదలు కనుగూరికే దాకా ఒకటే తొందర. క్షణం తీరికుండదు. నిమిషం ఊర కుండదు. అప్పుడప్పుడూ తాను అంకె వేసినా తన కోపుకూడా ఆమే ఈడ్చుకు పోతుంది.

ఇంత చేసినా బండి సరిగ్గా నడవదు. ఎప్పుడూ కందెన తక్కువై ఇరుసు కీచుకీచుమని అరవటమే.

"అబ్బోవ్! ఓ మొగొడా!.... యాం దీమాసి పలకడూ? నిన్నే..." అతను తలెత్తబోయే లోపలే ఆరాటపడుతూ వచ్చింది.

"టీపెనన్న వచ్చిండంట...." అతను

ప్రశ్నించబోయే లోపలే చెప్పింది.

"నా కయితే వొళ్లు తత్తరబుడ్తా ఉంది. ఏంజేసి పెట్టాలబ్బా? ఏం దింటడో... ఎట్ట దింటడో... బల కొట్టకుండా మూగెద్దాల ఉంటవే?... ఏంజేస్తవో నువ్వే జెయ్యి." అతను తేరుకోబోయే లోపలే లొడలొడమన సాగింది.

ఒక్కసారిగా స్టీపెన్ దగ్గరకు ఎగిరిపోద మనిపిస్తోంది కొండన్నకు.

అంత హోదాలో ఉన్నవాడు తనకోసం, తన ఇంటికి రావటం కొండన్న గుండెల్ని ఆనందంతో తత్తర బెడుతోంది.

అతనికి ఎలా మర్యాదలు చేయాలో తనకు బాగా తెలుసు.

అతని నాలుక ఏ ఏ రుచుల కోసం సవ్వబడి పోయిందో తనకు ఎరుకే. తను హైదరాబాదు వెళ్లినపుడంతా రాత్రుళ్లు నిద్రబోనిచ్చేవాడు కాదు. చేయి చంకలోతున బొక్కల్లోకి దూర్చి పట్టుకొచ్చిన ఎండ్రకాయల చారును గూర్చి పలవరించేవాడు.

పందివార్ల వేపుడు స్మృతుల్ని కెలికేవాడు.

సొద్ద సొత్తేలు చేపల పులుసులో కలుపుకు తింటూ చూరునీళ్ల ధారల్లో జడివానను చూడాలని తపన పడేవాడు.

ఉసుర్లు వేయించి ఉలవ గుగ్గిళ్లలో కలుపుకొని, జేబునిండా పోసుకొని, పెద్దతనమంతా వదలి వీధి వీధి తిరగాలనే ఉబలాటం అతనికి.

ఉలవ గుగ్గిళ్లకు బెల్లం కలిపి రోట పోసి తొక్కి ముద్ద చేసి రెండు నేతిచుక్కలు అద్దుకు తినట మన్నా, బరిగె కూటిలో పెరుగు కలుపుకొని ఉల్లిగడ్డ నంజుకోవటమన్నా, జొన్నరొట్టెను అప్పుడే పిండుకొచ్చిన జుంటి తేనెలో ముంచి నోట బెట్టుకో

వటమన్నా, కొర్రకూటిలాగా కలమాగిన దోస కాయను మూతికి పూసుకొంటూ పొంకోవట మన్నా, ఉడకేసిన అనపకాయల బుట్టను ముందేసు క్కూచోవటమన్నా తెగ ఆసక్తి చూపించేవాడు.

పల్లె రుచుల్నీ, సావాసాల్నీ ఇంకా మరవకుండా ఉన్న అతన్ని తల్చుకొని మురిసిపోయేవాడు తను.

అతని కోరికల్ని వీలున్నంతవరకు తను తీర్చేందుకు ప్రయత్నించాలి. తక్షణమే ఇంటికి పరువెత్తా లనిపిస్తోంది కొండన్నకు.

వెంకటమ్మ ఏదేదో చెబుతుంది.

ఇంటివద్ద తనకోసం నులక మంచమ్మీద నిరీక్షిస్తున్నాడు కాబోలు. చుట్టుముట్టిన ముసలీ ముతకల ప్రశ్నలకు సమాధానాలు తడువు కొంటుంటాడు బహుశా.

"మంచినీళ్లన్నా యిచ్చొచ్చినవా?" అప్పుడు ప్రశ్నించాడు భార్యను.

గడ్డంకింద చెయ్యి ఆన్చి "యాం దీమాసీ!" అంటూ ఆశ్చర్యపోయింది ఆమె. "ఆయాల్నుంచి సెబుతాంటే నీకు సెవి ఎచ్చ బన్నెట్టే లేదే. ఇట్టయితే ఎట్టబ్బా?... మనింటికాడికి రాలే. రెడ్డోరింటికాన్నే ఉండాడంట..." చెప్పింది.

రెడ్డోరింటి కాన్నా?....

"ఆ ... ఆ నీల్ల పంచాతి కాడికి రెడ్డోరుగూడా పొయ్యిన్నెడంట. టీపెనన్నను గుర్తుబట్టి ఇంటికి తోడుకొచ్చుకొన్నెడంట...

కొద్దిసేపు మౌనంగా ఉండిపోయాడు కొండన్న.

ఎవ్వరూ లేని తనింటివద్ద కొచ్చి బిక్కుబిక్కు మనేకన్నా కొంతసేపు రెడ్డోరింటి కాడ ఉండటమే మేలనుకొన్నాడు.

పెద్దరెడ్డి వద్ద గౌరవం పొందేంత స్థాయికి తన సావాసగాడు ఎదగడం పట్ల గర్వం కూడా కలిగింది.

అతని ఆలోచనల్ని భగ్నంజేస్తూ వెంకటమ్మ అంది - "రైతు లెవురికీ తీరికె లేదంటంద్రే.... ఎట్టజెయ్యాలబ్బా?" అని.

క్షణకాలం పాటు అయోమయంగా చూశాడు ఆమెకేసి.

"అందర్నీ బంగపొయ్యినా... మాకు పను లుండాయంటే... మాకు తీరికె లేదంటే... యమ్మ యమ్మ .... ఊరికే సంగటి గెలికియ్య మంటాం డమా? అడుగులకు బియ్య మిచ్చిమి.... కూరగాయ లిచ్చిమి... ఎప్పుడూ పనికి పలుకుతాంటిమి."

రైతు లెవ్వరూ చెయ్యందియ్యక పోవటం పట్ల ఆశ్చర్యంగా ఉంది కొండన్నకు.

"అయ్యోరు యింట్లోనన్నా అడగ్గూడ్దా!" చెప్పాడు.

"యాం దీమాసీ! ఆ యమ్మకేం నాలుగు సేతులుండయా? నిన్న ప్రెకాశానికి జేయిస్పె. మొన్న రవనమ్మకు వొండిచ్చె. రోజా ఎవరికోకరికి కుండ గాలుస్పానే ఉండి పాయనే.....

"మనకూ ఒకరోజు గెలికియ్యమని కాల్లో కడుపో పట్టుకుపోయే తిక్కదానా!" ఉపదేశించాడు.

"ఏమోబ్బా! నాకు నమ్మకంలే..." అంటూ వెనదిరిగింది ఆమె.

కొండన్న కెందుకో ఆశగా ఉంది.

సంకటి సమస్య ఒక వైపుకు ఒత్తిగిలినట్లే అన్పించింది.

మనస్సు స్టీఫెన్ వద్ద కెళ్లాలని ఉబలాట పడసాగింది.

కూలీల్ని వదలి వెళ్లేందుకు మబ్బులు భయ పెడుతున్నాయి. ఇన్నేళ్లూ తను వెళ్లటమే గాని ఎప్పుడూ ఇక్కడకు రాని స్టీఫెన్... తనంటే ప్రాణాలిచ్చే స్టీఫెన్...

తన ప్రాణం లాంటి కొడుక్కి చదువు చెప్పించే స్టీఫెన్....

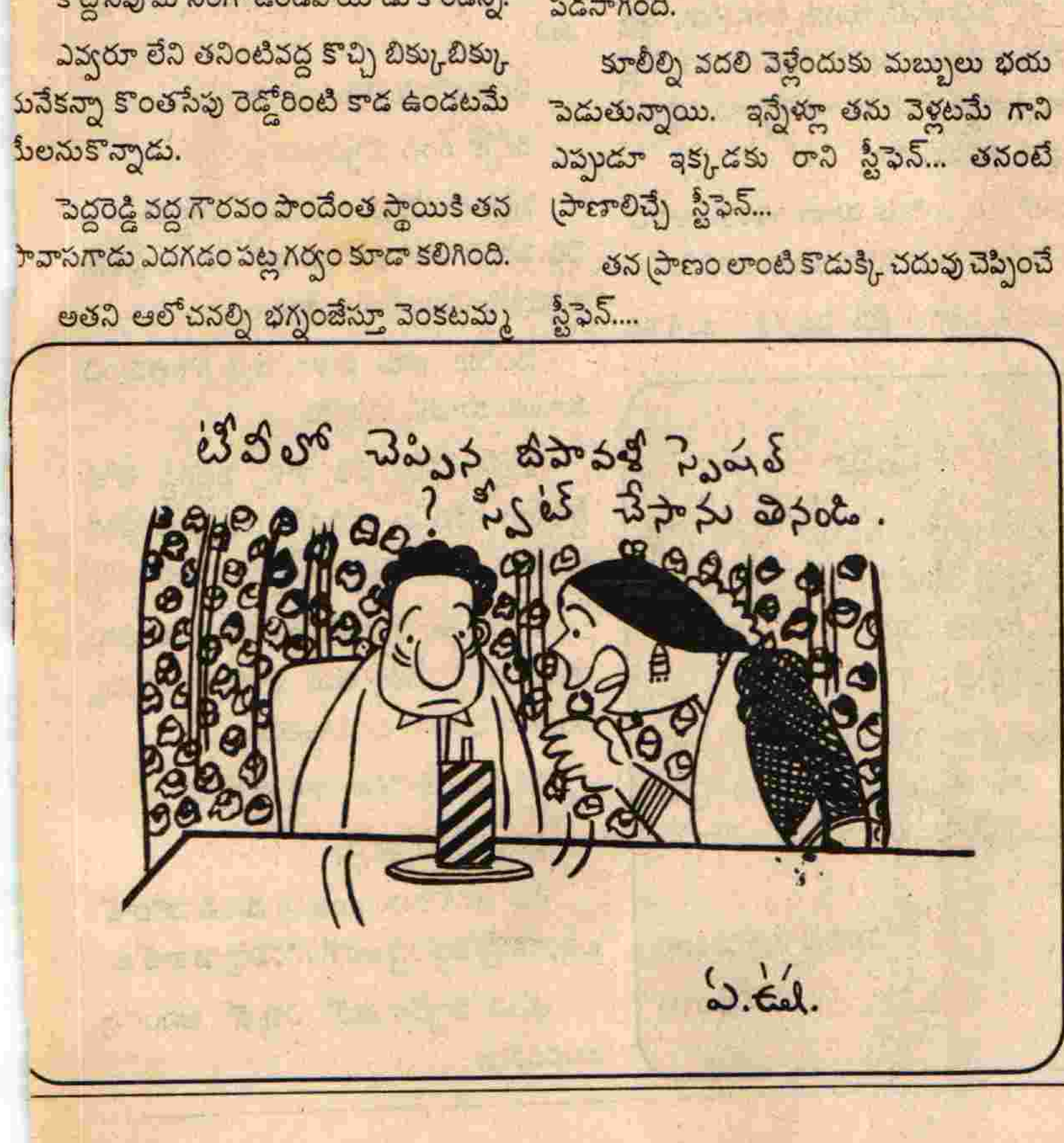

అత నొచ్చినాడని తెలిసీ త న్నిక్కడుండేటట్లు చేసిన పరిస్థితుల పట్ల ఆక్రోశం కలిగింది కొండన్నకు.

కూలీలు తమ సంకటి తింటే ఈ అగచాట్లు ఉండేటివి కావు. తమ చేతినీళ్లు కూడా తాగరు.

మాల-మాదిగల మధ్య అనాదినుంచీ ఇంతే.

తనకు ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది.. అందరిచేతా హీనంగా చూడబడే ఈ కులాలు రెండూ పరస్పరం ఒకర్నొకరు నీచంగా చూసుకోవటం ఏమిటా అని? అగ్రకులాల వాళ్లు తమ బావుల్లో నీళ్ల వీళ్లను తెచ్చుకోనివ్వరు. వీళ్లు ఒకరి బావి నీళ్ల మరొకరు అంటరు.

హిందూమతంలో తమను తక్కువ జేస్తున్నా రని క్రిష్టియన్ మతంలో చేరిన వాళ్లలో కూడా ఈ భేద భావాలు ఏమాత్రం చావలేదు.

మాదిగలు వెళ్లిన చర్చికి మాలలు వెళ్లరు. మాలలు చేరిన శాఖలో మాదిగలు చేరరు. ఒకరు ఆర్.సి.యం అయితే మరొకరు ఎస్.పి.జి. ఒకరు ఎ.బి.యం అయితే మరొకరు సి.బి.యం. ఒకరు సి.యస్.ఐ అయితే మరొకరు పెంథకోస్ట్...

అక్కడ కూడా క్రిష్టియన్ రెడ్ల క్రిష్టియన్ నాయుళ్ల.... క్రిష్టియన్ అగ్రవర్ణాల గుత్తాధిపత్యం కింద వీళ్లు నలిగిపోవటమే!

మతం మారమని చాలా కాలంనుంచి తనతో చెబుతున్నాడు స్టీఫెన్.

తన ప్రమేయం లేకుండానే ఇంజనీరింగ్ చదువుతోన్న తనకొడుక్కి మతం మార్పించాడు.

ఎప్పుడో తెల్లదొరల కాలంలో పెద్దకులాల తోటి సమాన గౌరవం కోసం దొరల మతం పచ్చుకోవట మనేది నిమ్నకులాలకు ఒక మార్గమయితే కావచ్చుగాని, ఇప్పు డది ఏమాత్రం సత్ఫలితాల నిస్తుందని!

మతమార్పిడి వల్ల ఈ పల్లెలో అగ్రవర్ణాల వాళ్లు తమతో సమానంగా ఈ మాలమాదిగల్ని చూస్తారా - పెద్ద ఉద్యోగం వల్ల మంచి హోదాలో ఉండటమో, బాగా డబ్బు సంపాదించటమో చేస్తేతప్ప?

* * *

"ఎట్టజెయ్యాలబ్బా?" అంటూ ఆదరాబాదరా వచ్చింది వెంకటమ్మ.

పరిస్థితి అర్థమైంది కొండన్నకు.

గుండెలు లబలబలాడాయి.

"ఆయమ్మ ఈ పూట ఎవురికీ సంగటి జేసి పెట్టలే... సెయ్యనంటాంది. ఎర్రోల్ల పిచ్చిదీ, బరుగొడ్లోల్ల పాసిదీ, సుంకన్న పెండ్లామూ నాయాల్నే ఊరంతా పరవేసుకొన్నెరు. ఎందుకోమల్ల... రైతు లెవురూ పలకలేదబ్బా!" చెప్పింది.

పొద్దు కనపళ్ళేదుగాని పైటేల అయింది. ఉబ్బురపు ఎండ గాసుంటే ఇప్పటికే సంకటి కోసం ఎగమల్లి ఉండేవాళ్ళు.

ఏం జెయ్యాలో అర్థం గాకుండా ఉంది కొండన్నకు.

సరుకు లిచ్చి వాళ్లనే వొండుకోమన్నా, కుండా చట్టీ కావాలిగదా! తమవి వీళ్ల తగలరు.

రైతులు వీళ్లను తగలనివ్వరు.

జడలు విరబోసుకొని మెల్లగా నడిచొచ్చే భూతమైంది సంకటి సమస్య కొండన్నకు. నెత్తికి చుట్టుకొనేట్టే ఉంది.

విషయం సగ మర్థమై కాక వెంకటమ్మను అడిగింది ఒక కూలిమనిసి "ఊరంతా లొడ బెట్టినా ఒక్క తల్లికీ కనికరం పుట్టలే... మీ కియ్యాల సంగటి లే, సారక లే... మునంలో వొంగుతూ చెప్పింది వెంకటమ్మ.

"లేకుంటేనా? పైటేలకీ రోజు కూలిస్తవ్ ఇంటికి బొయ్యి తింటం."

"ఒక్కొంతుకు రొండొంతుల కూ లెందు కిస్తం?"

"అయితే పచ్చుంది పనెట్టజెయ్యాల? సంగటి బెట్టుమరి - మాపిటేల్దాకా సేస్తం..."

"బో సంబడమబ్బా మీది! మా సంగటి తింటే మీదేం తరుగు బోద్ది? ఇద్దరం తగ్గుజీతోల్లమే గాదూ! మీ ఎక్కువేంది? మా తక్కువేంది?" చేతులు తిప్పుతూ చెప్పింది వెంకటమ్మ.

దాంతో అక్కడి వాతావరణం లోని ప్రశాంతత మారిపోయింది.

"ఏం నేర్చుకొన్నెవమ్మా నువ్వు! మాలోల్లను మాట్లాడక ముందే కొట్టాలని రైతులంటరు. ఇందుకేనేమో? నీకు పనిబడి నీ ఇంటి పిడ్సను తినమంటివే.. మాల కాకిని గూడా మా ఇండ్లల్లేకి రానియ్యం. మాలోల్ల కుండల్లో నోరు బెడ్తమా? బూమి సంపాయిచ్చుకొని దున్నుకున్నెంత మొత్తరాన పెద్దకులపోల్లు గారు." రోషంగా చెప్పింది ఒక కూలి.

"ముందు మా ఇండ్లల్లో కొచ్చి మా కుండలో పిడ్స ఇంత సేతల్లో యేయించుకొని తినండి. ఇయ్యాని మల్ల మాట్లాడ్డం." ఒడిలో పత్తిని గంపలోకి వదల్తూ విసురుగా అంది ఇంకొక మనిషి.

సంకటి లేకుండా తాను పన్జేసేది లేదనీ, కూలిడబ్బు వెంటనే చెల్లిస్తే తమ ఇళ్లకెళ్లి ముద్ద మింగుతామనీ అన్నారు వాళ్ళు. పత్తి విరవటం చాలించి గంపలవద్ద కొచ్చారు.

వర్షం వచ్చి దూకేట్టుంది.

తెల్లగా మంచు ముద్దల్లా ఉన్న పత్తి రాలి మట్టిగొట్టుకు పోతుంది. ఆ నష్టానికి తోడు ఒక్కొంతుకే రెండొంతుల కూలి.

"యమ్మా యమ్మా! మా బాసేలికి బుద్దుండో బుద్దిలేకో కూసింది. నేను బొయ్యి సంగటి దెస్తతల్లీ! వానొస్తే నాశనమయితమమ్మా! పత్తి ఇరుస్తాం డండి తల్లీ!...." కొండన్న బతిమాలాడు.

"ఇప్పుడు బొయ్యి నువ్వ సంగటి సేయిస్స కొచ్చే దెన్నడు?"

"బువ్వ జేయిస్తానమ్మా...!" అంటూ వాళ్ల మాటకు ఎదరు చూడకుండా ఊర్లోకి కదిలాడు.

రెడ్డోరి పంచలోకి తల తల కనబడకుండా ఊరంతా తిరిగాడు కొండన్న. తమన్న పరిస్థితుల్లో స్టీఫెన్ కళ్ల బడాలంటే మనస్కరించట్లేదు. రెడ్ల చేత సేవలు చేయించుకొనే అతని వద్దకు, రెడ్ల దయాదాక్షిణ్యాల కోసం అంగలార్చేతాను వెళ్లటం ఎబ్బెట్టుగా అనిపించింది.

ఊర్లో ఒక్క రైతు కూడా తనకు ఆసరా నివ్వక పోవటం ఆశ్చర్యంగా ఉంది అతనికి.

"ఒకరికి సంగటి జేసి పెట్టడం... ఇంగొకరి సేత మాటబడ్డం.... ఎందుకొచ్చిన తంటా నాయనా!" అయ్యోరి భార్య అంది.

తంటా వచ్చేది ఎవరితోనో కొండన్నకు అర్థం కాలేదు.

కొండంత దిగులుతో నీరసంగా అడుగులేస్తూ కల్లోలు దగ్గరకొచ్చే సరికి ఆగిపోయాడు.

రెడ్డోరి ఇంట్లో అడిగితే?

స్టీఫెన్ కళ్లబడకుండా దొడ్డదారి గుండా వెళ్తేసరి. బహుశా సుభద్రమ్మ కాదనదు. వంట మనిషి కూడా ఉంది గదా!

ఒక్క క్షణం ఆశ మొలిచింది. తప్పని పరిస్థితి మరి.

సందులోంచి తొంగి చూశాడు.

రెడ్డోరి పంచ కన్పిస్తోంది.

పట్టెమంచమ్మీద ఆసీనుడై ఉన్నాడు పెద్ది రెడ్డి. పక్కనే ఈజీ చేర్ మీద వాలి ఉన్నాడు స్టీఫెన్. ఇద్దరూ సిగరెట్లు పీలుస్తున్నారు.

నేలమీద తమ పాళెం వాళ్లే కొంతమంది మాలలు కూచుని ఉన్నారు.

కొత్తగా వచ్చి చేరే వాళ్ల పెద్దరెడ్డి తోటి స్టీఫెన్‌కూ చేతులు జోడించి, అక్కడే నేలమీద కూలబడటం కొండన్నకు ఆశ్చర్యమనిపించింది.

తమ కులం వాడు, తమ పాళెం వాడు, తమ వాడయిన స్టీఫెన్‌కు తమ వాళ్లంతా నమస్క రించటం వింతగా ఉంది అతనికి.

'త నక్కడికి వెళ్లినా వాళ్ల తోటే....'

భరించలేకపోయాడు.

రేపు తనకొడుకు ఇంజనీరై మంచి హోదాలో ఒక్కడకొస్తే పెద్ద రెడ్డి ఇలాగే గౌరవిస్తాడు కాబోలు.

అతని హృదయంలో ఎక్కడో ఆనందపు జలదరింపు.

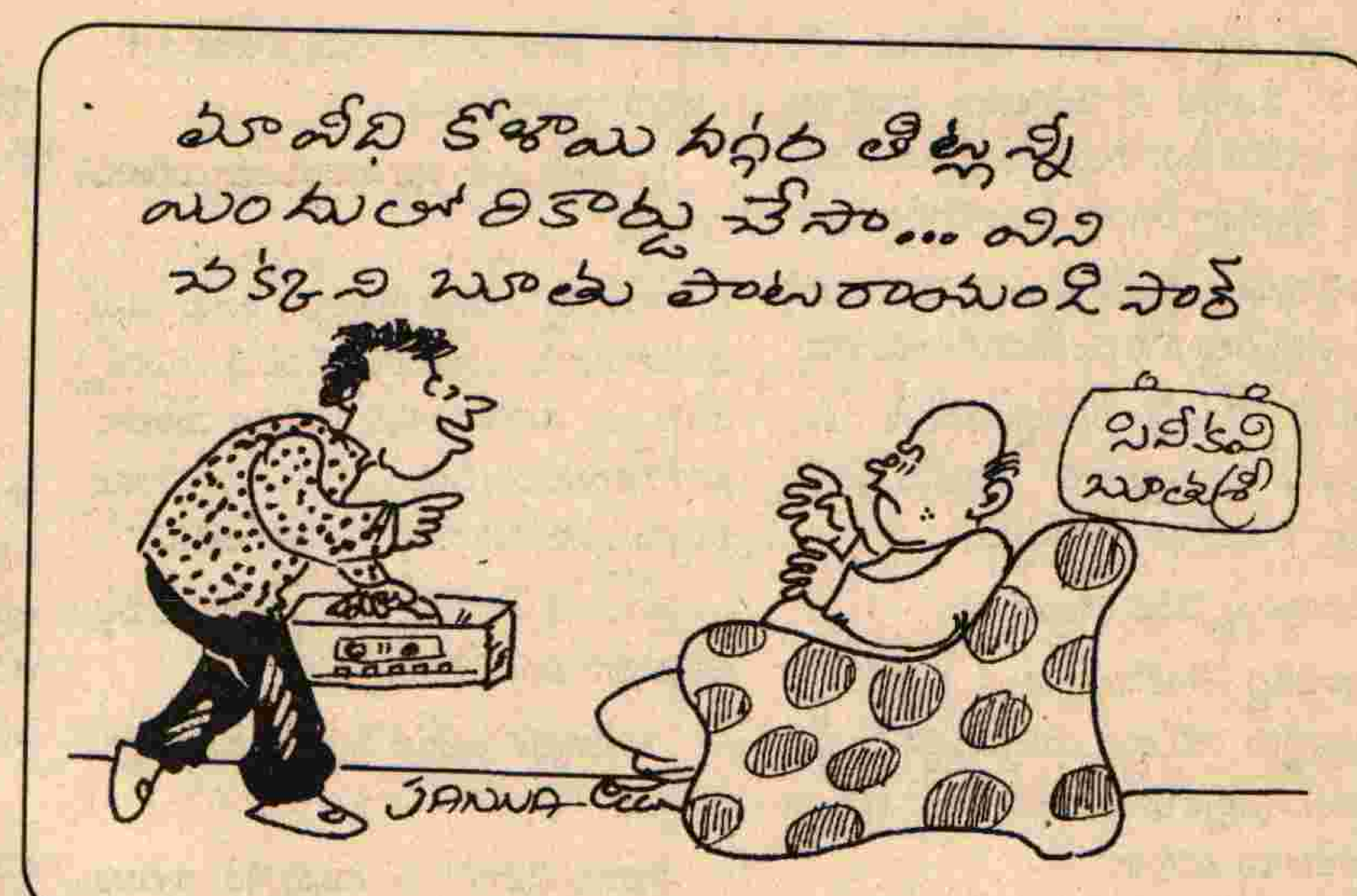

ప్రేమ

"సాయంత్రం అయినా రూమ్‌లోనే కూర్చున్నావు ఏమిటి? ఈ టైంకి నీ గరల్ ఫ్రెండ్ దగ్గరకు వెళ్లేవాడివిగా ప్రతిరోజూ" అడిగాడు రాజా - గోపాల్‌ని.

"ఈ రోజు రాఖీ పండగ కదా! తీరా వెళితే రాఖీ కట్టేసి, మనది సోదరి ప్రేమ అంటుందేమోనని భయం వేసి" చెప్పాడు గోపాల్...

ఎలిసెట్టి ఫణి కుమారి
(మచిలీపట్నం)

అంతలోనే అతని కో అనుమానం.

తన కొడుకు పెద్ద రెడ్డితోటి సమాన హోదాలో ఆసీనుడైనా, తాను మాత్రం రెండు చేతులు జోడించి నేలమీద కూచోక తప్పదేమో!

* * *

ఒంటరిగా వస్తోన్న కొండన్నను చూసి దూరాన్నించే పరిస్థితి అంచనా వేశారు కూలీలు. ఒళ్లో పత్తి గంపల్లో పడేసి, కడుపులోంచి ఎగదన్ను కొచ్చే ఆకలిని ఆలు మొగుళ్లమీద కక్కారు.

'ఒక్క రైతుగ్గూడ మంచిగుండని మీదేం బతు' కన్నారు.

'అడుగు కదపకుండా, కూలిదుడ్లు రాల్చ' మన్నారు.

'వంతు కూలి ఇస్తా'నంది వెంకటమ్మ.

'రోజు కూలి కట్టంది కుదర'దన్నారు వాళ్లు.

అక్కడ కొంత సేపు అరుపులు, తిట్లు చెలరేగాయి.

ఇరుగు పొరుగు చేల వాళ్లు ఎగమల్లి వచ్చారు.

మాలలు కొండన్నకే వత్తాసిచ్చారు.

పనిబాటల వాళ్ల కాడ ఏం మాట్లాడినా ఇబ్బందేనని రైతులు మెల్లిగా జారుకొన్నారు.

కొంతసేపు తిట్లాట అనంతరం "నువ్వు రోజుకూలి ఎట్టియ్యవో మేమూ జూస్తాం." అంటూ పచ్చని చేలమీద బండ బూతులు దొర్లించుకొంటూ వెళ్లారు మాదిగ స్త్రీలంతా.

తల పట్టుక్కూచుండి పోయాడు కొండన్న.

మాదిగలను కూలిక పిల్చుకొంటే ఇట్లాంటి అగచాట్లు తప్పవు.

తమకు వాళ్లు తప్ప మరో కులం వాళ్లు కూలికి రారు మరి!

సంకటి పెట్టలేని ఇంకో ముగ్గురి చేలవద్ద ఇలాగే జరిగిందట.

ఇప్పుడు ఇంటికెళ్లి సంగతి గెలుక్కొని ఆకలి బూడ్చుకోవటం వాళ్లకు సాధ్యమయ్యే పనికాదు.

తమగుండా వాళ్లు పూట పస్తులున్నట్టే.

సమస్యను మరింత జటిలం చేస్తారు వాళ్లు.

ఎట్లా బైట పడాలో దిక్కుతోచకుండా ఉంది కొండన్నకు.

తనకు తోడు ఇంకొంద రున్నారనే విషయం అతనికి కొంత ఊరట నిచ్చింది.

వాన వచ్చి దూకేట్టుంది.

పత్తి గంపలు ఇళ్లకు మోయాలి.

పని జరిగుంటే కూలోళ్లే తలొక గంప మోసుకెళ్లి ఉండేవాళ్లు.

అతనిలోని అన్ని సమస్యల్ని ఈ ఆత్రుత ముంచేసింది.

గబగబ రెండు గంప లెత్తుకొని కదిలారు ఆలుమగలిద్దరూ.

ఇంటి కెళ్లే సరికి వాళ్ల కోసం ఒక వార్త కాచుకొని ఉంది.

సాయంత్రం నాలుగ్గంటలకే స్టీఫెన్ తమ ఇంటికి వస్తాడుట.

పత్తి గంపలు మోస్తూనే స్టీఫెన్ తోటి తిరగాల్సిన తవుల్నీ, కలవాల్సిన మనుషుల్నీ ఒకసారి మననం చేసుకొన్నాడు కొండన్న. తను హైదరాబాదు వెళ్లినపుడంతా ఇక్కడి పరిసరాల్ని గురించి స్టీఫెన్ పలవరించేదంతా జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొన్నాడు.

ప్రసంగాల ద్వారా; పేపర్ స్టేట్‌మెంట్ల ద్వారా, రచనల ద్వారా పెద్ద కులాల క్రూర పెత్తనం మీద అతను చేసే తిరుగుబాటును తల్చుకొన్నపుడంతా కొండన్న ఆశ్చర్యపోతూనే ఉంటాడు.

ఎక్కడ దళితుల మీద అగ్రవర్ణాల వాళ్లు దాడి చేస్తారో అక్కడంత ప్రత్యక్ష మవుతాడు స్టీఫెన్. న్యాయం కోసం పోరాడతాడట.

అంటరానితనం నేర మంటాడు. అందరూ సమానం కావాలంటాడు.

అతని ధాటికి జడిసి పెద్ద కులాల వాళ్లే అతనితో ఎక్కువగా స్నేహం చేస్తుంటారు. కుల మతాల్ని పట్టించుకోకుండా తమ ఇళ్లకు సైతం తీసుకెళ్తుంటారు.

సహాయం కోసం వచ్చిన వాళ్లకు చెయ్యందించ కుండా ఉండలేడుట. తనతోబాటు ఈ పాలెంలో మరో నలుగురు ప్రభుత్వం సహాయం పొందేందుకు అత నెంతో కృషి జేశాడు.

స్వతహాగా తెలివిమంతుడైన తనకొడుక్కి కోచింగ్ ఇప్పించి ఇంజనీరింగ్ సీటు తెప్పించాడు. వాణ్ని అతడే చదివిస్తున్నాడు. అమ్మా నాన్నల్ని కూడా మరిచేంత ప్రేమను చూపిస్తున్నాడు.

తోటి మాలలంతా అతనికోసం వెళ్తోంటే

అతను తన్ను చూట్టానికి రావటం.....!

కొండన్నకు ఏనుగెక్కినంత సంబరం కలిగింది.

పత్తి గంపలు మోసింతర్వాత పటపట కట్టే పేళ్లు చీల్చాడు. అంగడి కెళ్లి గోధుమపిండి కొను క్కొద్దామని మళ్లీ చాలించుకొన్నాడు. స్టీఫెన్‌కు పల్చగా కాల్చిన జొన్న రొట్టెలంటే మహాప్రీతి!

నాల్గుగంటల టిఫెన్‌కు అవే వడ్డిద్దా మను కొన్నాడు.

"యాం దీమాసీ- యింగా ఎర్రిసూపులు సూస్తాండడూ! కోన్ని కోసేదిలే....? దడెం సియ్యలు బడే కోడిపుంజు దెస్చివి. ఇప్పుడు కోస్పేగాదూ అయిపొయ్యేది."

వెంకటమ్మా మాటల్తో లేచాడు.

చూరుకత్తి నూరి గంపకింది కోణ్ని పట్టుకొనే సరికి ఊర్లోంచి ఇళ్లకొస్తూ అతనివద్ద ఆగాడు ఓబన్న." మాపిటేలగ్గాని స్టీపెనయ్య యాడికి రాలేడంట. నీకు జెప్పమన్నెడు." చెప్పాడు.

ప్రశ్నార్ధకంగా అతనికేసి చూశాడు కొండన్న.

"రేత్తిరి గ్గూడా యాడి కేమొస్పడోబ్బా!"

నొసలు ముడేశాడు కొండన్న.

"రొండు కోల్ల గోసిందు పెద్దరెడ్డి. బ్రాందిగ్గూడా మనసల్లు పంపిచ్చిండు." అసలు విషయం బైటేశాడు.

మనసారా స్టీఫెన్ ఇక్కడకు రావాలనుకొంటే అవేమీ పెద్ద అడ్డంకులు గా తోచలేదు కొండన్నకు.

రొట్టె కాల్చేందుకు జొన్నపిండి కలుపుతోన్న భార్య వద్దకు నడిచాడు. ఆమెతో విషయం చెప్పి కోణ్ని గంపకింద మూశాడు.

"పొద్దుగల్ల వస్సే-పిల్లోని మంచీసెడ్డా అడుగుదా మను కొంటె. రేత్తిరి ఏ జాంకొస్తాడో?" విచారంగా అంది.

(తరువాయి 56 వ పేజీలో...)

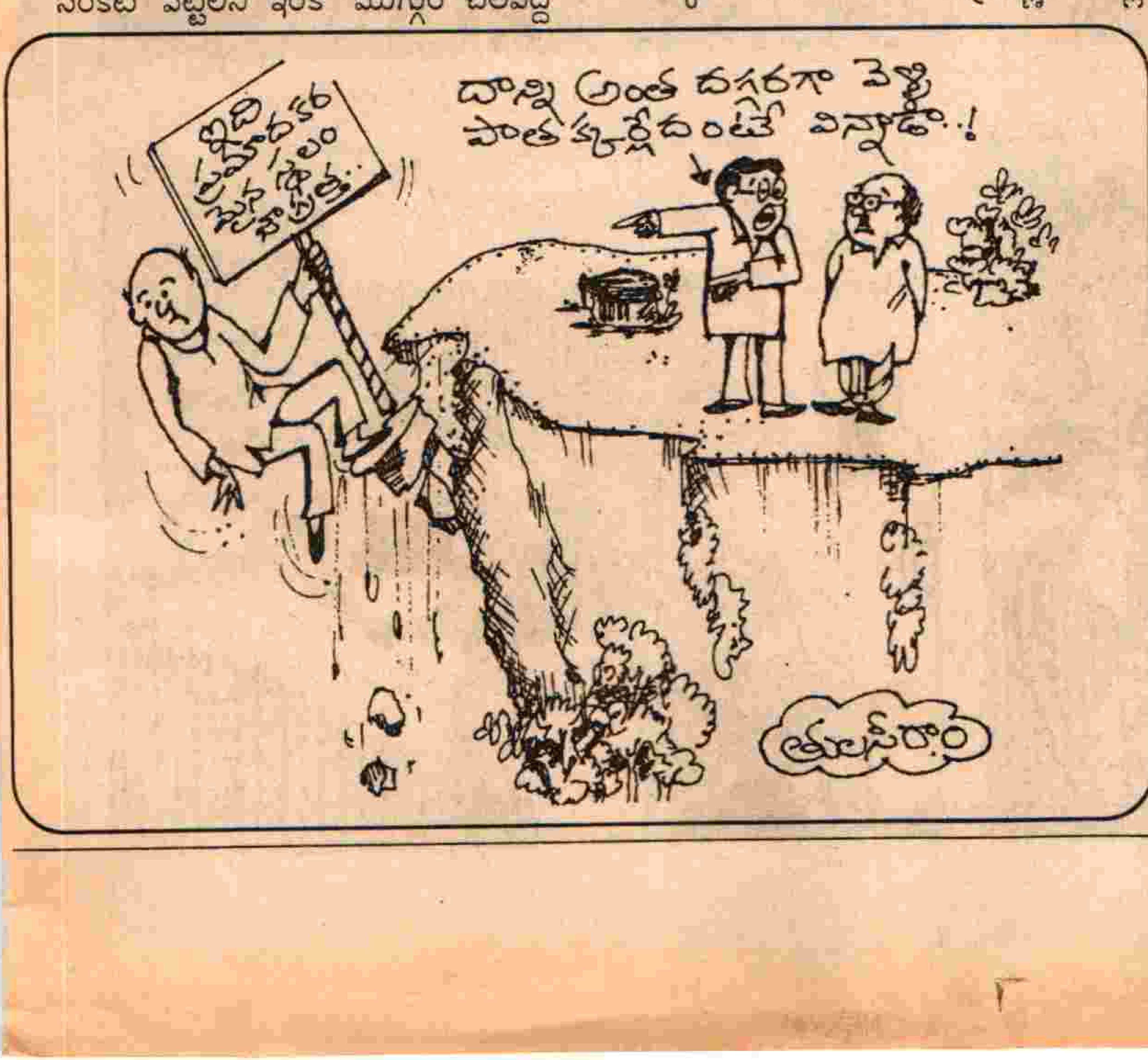

అంటు...

"పొద్దున్నే అడగొచ్చులే."

"సీకట్లో దోవబడ్తే ఎట్ట జెయ్యాల?"

"మునకాడ ఒక్కపూటన్నా ఉండకుండా పోడులే" చెబుతూ బైటకు నడిచాడు. ఉరుములు మెరుపుల్తో కారుమేఘాలు కమ్ముకొస్తున్నాయి.

నోటికాడి కొచ్చిన పంట వానపా లయ్యేట్టుంది. 'వానొచ్చేలోపల బుట్టెడు పత్తి యేరకొచ్చినా మేలేగదా!' అనిపించింది. వీధిలో కొచ్చి పై కెగజూసి పెదవి విరుస్తూ సపారం కింద మంచం మీద వాలాడు.

మొదటి రొట్టె కాల్చి వెంకటమ్మ అతనికి అందించేసరికి వచ్చిపడింది వాన. రొట్టె తినేంత సేపు జమాయించి కురిసింది.

జరువవలసిన నష్టాన్ని జరిపి మెల్లగా పాటుకులోకి దిగింది.

కొండన్న కెందుకో మనస్సులో ఏదో వెలితిగా ఉంది. స్టీఫెన్ వచ్చివుంటే ఎట్లా ఉండేది!

ఇక్కడ సరైన వసతి లేకపోవచ్చు. కాని... తన లేమిడితనంలోకి అతను జొరబడివచ్చి కూరుకు పోయి గుండెల్ని కలియబెట్టి ఉంటే ఎంత బావుండేది! పెద్దరెడ్డిలాగా తను విందు భోజనాలు పెట్టలేక పోవచ్చు. అతను పలవరించే అద్భుతమైన బీదవిందు తనందివ్వగలడు గదా!

ఇక్కడ సపారం కింద మంచంలో కూచుని, పళ్లెంలోని కోడిపులుసు అద్దుకొంటూ, జొన్నరొట్టె, కొరుక్కుతింటూ జడివానను చూస్తూ గడపటం ఎంత ఆనందమో స్టీఫెన్‌కు మాత్రం తెలీదా?

మరెందుకు అక్కణ్నించి వూడబీక్కుని రాలేకున్నాడు.

ఇప్పుడనిపిస్తూ ఉంది - బ్రాందీకూడా తెప్పించా రంటే రాత్రంతా అక్కణ్నించి కదలటం స్టీఫెన్‌కు సాధ్యం కాకపోవచ్చు.

తను ఎదురుచూడటం దండుగే నేమో!

శరీరమంతా నిస్సత్తువ ఆవరించింది కొండన్నకు.

అంతలో తపేల ప్రకాశం వచ్చాడు.

ఊర్లోకి మాదిగలు వచ్చారట.

బాగా తాగి వున్నారట.

తమ కులాన్ని బ్రష్టు పట్టించా లనుకొన్న మాలల్ని బండ బూతులు తిడుతున్నారుట.

పెద్దరెడ్డి జోక్యం వల్ల కొంత సద్దు మణిగిందట.

ఆయన మాలపాలేనికి మనిషినిపంపాడుట - రైతులుగా మారిన తమ కోసం తనకు తలనొప్పిగా ఉందంటూ మిగతా వాళ్లను పంపాడు కొండన్న - 'మీ నిర్ణయమే నా నిర్ణయ' మంటూ.

సహజం

"ఏమండీ చాలా రోజులుగా మీ భుజం మీద చెయ్యేసి నిల్చుని ఫోటో తీయించుకోవాల నుందండీ. మన పెళ్లయిన దగ్గర నుండీ అలా ఫోటో దిగలేదు."

"నువ్వు నా జేబులో చెయ్యి పెట్టి నిలుచుని ఫోటో తీయించుకుంటే ఇంకా సహజంగా ఉంటుంది, కాంతం!"

"ఆ(....!"

వి.వి. సీతారాం దాసు (గుంటూరు)

స్టీఫెన్ ముందు పంచాయితీకి వెళ్లటం అతని కిష్టంగా లేదు.

గంట కంతా తిరిగొచ్చారు వాళ్లు.

పంచాయితీ సారాంశం విని ఆశ్చర్యపడ్డాడు కొండన్న.

"మీరు కూలి కెళ్లారు కాబట్టి వాళ్ల సంకటి తినటంలో తప్పు లేదు. అంతే కాకుండా, ఈ మాలలు మీ సంకటి కోసం రెడ్ల చేతికిచ్చే గింజలూ, ఉప్పూ, పప్పూ అన్నీ వీళ్ల కుండల్లోటివే కాబట్టి, వీళ్ల ఇళ్లలో చేసిన సంకటి తినేందుకు మీరు సంకోచిం చాల్సిన పన్లేదు" అని వాదించాడుట స్టీఫెన్.

"మాలోల్ల సంగటి మేం దింటామా? వాల్లకు కూలికి రాడమే బుద్ధితక్కువైతే ...." అన్నారుట మాదిగలు.

గబుక్కున పెద్దరెడ్డి అందుకొని "అయితే పోగాకంద్రా! వాల్ల సంగటి తినని నా కొడుకులు వాల్లకు కూలి కెట్టా బోతారు?" అన్నాడట.

వంతు పనే చేశారు కాబట్టి సగం కూలి ఇవ్వటమే న్యాయంగా తీర్మానించారుట.

కొండన్న ఆలోచనలో పడ్డాడు.

స్టీఫెన్‌తో కలిసి రెడ్డి ఇచ్చిన తీర్పు వెనక ఆంతర్యం అర్ధమవుతూ ఉంది. తనకు తెలీకుండానే స్టీఫెన్ రెడ్డికి సహాయపడినట్టుంది.

మాదిగల్ని ఇంకా రెచ్చగొట్టాడు రెడ్డి. మాలోల్లకు మరెప్పుడూ కూలి కెళ్లకుండా చేశాడు.

ఊరంతా తిరిగినా ఒక్క రైతు కూడా సంగటి గెలిగించక పోవటానికి వెనకున్న కారణం ఇప్పుడు తెలిసివస్తోంది.

తమకు సంకటి గెలికి పెడితే తంటా వస్తుందని అయ్యవారి పెండ్లాం అన్నమాటలో, తంటా ఎవరి ద్వారా వస్తుందో అర్ధమవుతూ ఉంది.

భూముల్లేని మాలలు అప్పోసొప్పో మెడకు తగులుకొని రెడ్లచేతుల్లో ఇరుక్కుపోయారు... మరి కొందరు తోటి మాలోనికి కూలి కెళ్లేందుకు అభిమాన పడుతున్నారు. అభిమానం అనేకన్నా అసూయ అంటేనే బావుంటుందేమో!

ఈ మాదిగలు కూడా రూపాయి పెంచేసరికి వచ్చారు.

రైతులకు అది కన్నెర్ర అయుండవచ్చు.

కూలినాలి చేసికోకుండా వ్యవసాయం లోకి దిగటం తాము చేసిన ఒక మోస్తరు తప్పయితే, రైతులకు వెళ్లే కూలీల్లో తామూ కొంత వాటా పంచుకోవటం క్షమించరాని నేరమైనట్లుంది.

తా మిట్లా వ్యవసాయం చేయాలో తెలీకుండా ఉంది.

కూలీలుగా బతికే కులం రైతులుగా

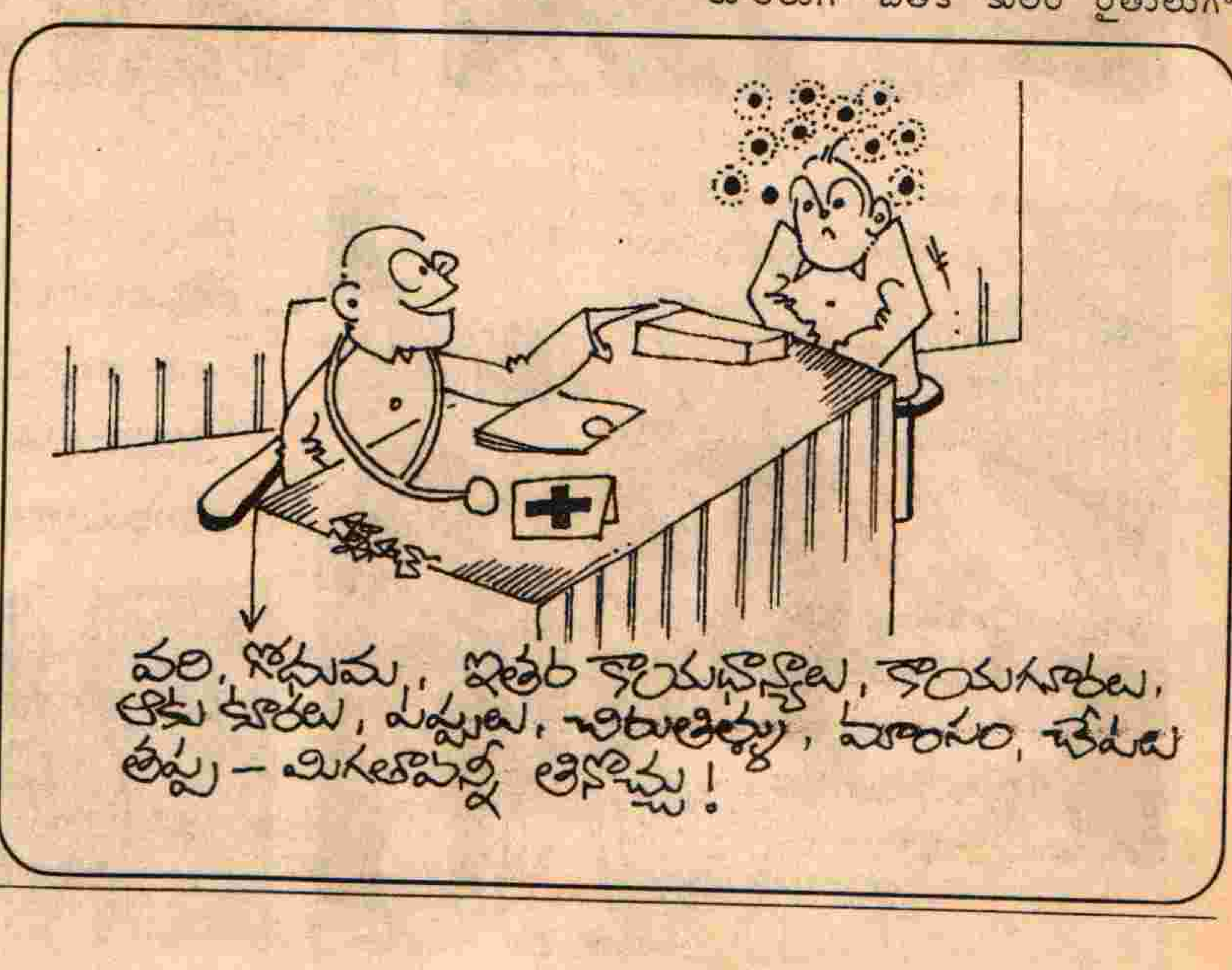

తయారుకావటం ఎంత కష్టమో, ఎంతమందికి కంటగింపో ఇప్పు డర్థమవుతూ ఉంది.

గవర్నమెంటు ఇచ్చిన మోటర్లనీ, పైపుల్నీ, ఎద్దుల్నీ, బండ్లనీ అమ్ముకుతిని ప్రభుత్వ పథకాల్ని మాల మాదిగలు ఎందుకు దుర్వినియోగం చేస్తున్నారో ఇప్పుడు బాగా అవగాహన కొస్తోంది.

తనకూ అందరిలా అంతో ఇంతో తాగుడూ, పెట్టుబడికి సావుకార్ల వద్ద వంగే బీదరికమూ ఉంటే రేపు సీజనుకే బండెద్దులు, బోరుబావులూ అమ్మక తప్పదు గదా!

పంచాయితీని గురించి ఆలోచించే కొద్దీ స్టీఫెన్ ప్రవర్తన వింతగా తోచింది కొండన్నకు.

కుల ప్రసక్తి లేని కూలి పంచాయితి చేసుం డొచ్చు గదా! వాళ్లను రెచ్చగొట్టట మేమిటి? తన కులం వాళ్లకి సహాయం చేద్దామనుకొన్నాడు కాబోలు.

ఇది సహాయ మెట్లా అవుతుంది?

పంచాయితీలో మాదిగలకు అన్యాయం జరిగింది.

దాని ప్రతిఫలం ఖచ్చితంగా మాలల మీద పడుతుంది. పక్క తాలూకాలోని నీళ్ల పంచాయితీలో కూడా విఫలమై వచ్చాడుట స్టీఫెన్. తమకు చెందిన మంచినీటి గుంటలో మాలలు నీళ్లు తెచ్చుకొనేందుకు రైతులు ఓ మెలిక పెట్టారుట. మాదిగ వాడలో కూడా ఉన్న ఒక్క బోరు బావి చెడిపోయే దశలో ఉంది కాబట్టి మాల మాదిగ లిద్దరూ ఒకే రేవులో దిగి నీళ్లు ముంచుకెళ్తే తమకు అభ్యంతరం లేదన్నారుట.

ఈ ప్రతిపాదనకు కలెక్టరు కూడా సమ్మతించాడుట.

రెండు మైళ్ల దూరంలోని చెలమ నీరు తెచ్చుకోవటమే తమకు సమ్మతంగా వెనుదిరిగి పోయారట మాలలు.

తమను తక్కువగా చూసే అగ్రవర్ణాల మీద దళితుల పక్షాన తిరుగుబాటు జెండా ఎగురేస్తున్న ఈ స్టీఫెన్ దళితుల్ని ఏం చేయకుండా ఎట్లా యుద్ధం చేయాలనుకొన్నాడు? ప్రత్యర్థిని ఎదుర్కొనే ముందు తమలో తాము వైషమ్యాన్ని చంపుకోవాలి గదా!

పల్లెలంత జటిలంగా ఈ సమస్య నగర దళితుల మధ్య లేకపోవచ్చు. కానీ దళితులంతా ఒక్కటే గదా!

ప్రస్తుతం నగరాల్లో దళిత ఉద్యమం మంచి ఊపు మీదుంది గాని - అందులో కూడా అపశ్రుతి జీర స్పష్టమవుతోంది. తమను చూసి అగ్రవర్ణాల వాళ్లు నవ్వుకొనేలా కులాల పేరిట అనైక్యతా వేదికలు, అస్పష్ట శంఖారావాలు పెచ్చు మీరుతున్నాయి. ఈ వివక్ష అనువంశిక లక్షణాలు విద్యావంతుల్లో సైతం చావకుండా ఉండటం విచిత్రంగా ఉంది.

పల్లెనించి పైకెదిగి మంచి హోదాలో ఉన్న ప్రతి హరిజనుడూ తన పల్లెను మరుస్తున్నాడు. తల్లి మట్టిని విస్మరిస్తున్నాడు. తన వాళ్లను పైకి తెచ్చేందుకు ప్రయత్నించటం లేదు - అగ్రవర్ణాల వాళ్లలా!

పల్లె కొస్తే అక్కడి పెద్ద కులాల వాళ్లు అత న్నింకా తక్కువ కులం వాడిగా చూస్తారని అనుమానం. ఫలానా వృత్తి పని వాడి కొడుకుగా వేలెత్తి చూపుతారేమోననే ఆత్మన్యూనతా భావం.

స్టీఫెన్‌కు కూడా అలాంటి భావమే ఉందేమో!

తన ఇంటి కొచ్చేందుకు ఆ భావమే అడ్డు పడిందేమో!

తానెరిగిన స్టీఫెన్ అలాంటి భావం లేదనుకున్నా, పెద్దరెడ్డి వలలో పడింతర్వాత ఖచ్చితంగా వచ్చి దొందుకుని ఉంటుంది.

రేపు తన కొడుకు కూడా ఇట్లాగే ప్రవర్తించవచ్చు బహుశా.

ఇప్పటికే - సంవత్సరానికి ఒక్కసారి కూడా ఇక్కడకు రావటం లేదు. వచ్చినా నాల్రోజులు కూడా ఉండటం లేదు.

ఉన్న రోజుల్లో కూడా ఎవరితో కలవడు. ఏకాంతంగా చేలెంట, చెట్లెంట తిరగటం తప్ప.

వాడికీ, తమకూ మధ్య ఏదో పెరిగి పోతున్నట్లుగా అన్పిస్తుంది.

చిన్నప్పటి నుంచీ వాడు మంచి మేధావే.

వాడి తెలివి చూసే స్టీఫెన్ చేరదీసినట్లుంది.

వాడికి పెద్ద హోదా కల్పించి రేపు అల్లునిగా కూడా చేసికోవచ్చు. ఈ విషయంలో తమ సహకారం స్టీఫెన్‌కు పెద్దగా అవసరం లేకపోవచ్చు.

ఎంతగా మారిపోయాడు?

హైదరాబాదు వెళ్లినప్పుడంతా పల్లె రుచుల్ని గురించీ, సావాసాల్ని గురించే పలవరించే దంతా... పెద్దరెడ్డి సరసన కూచోగానే మాసిపోయినట్లుంది.

దళితుల పక్షాన పోరాడే వాడు దళితుల్ని మరవటం వింతగా ఉంది.

పెద్దరెడ్డి విసిరిన వల బాగా కన్పిస్తూ ఉంది గదా!

ఆయన హోదా ముందు తమ పాలేనికి వచ్చేందుకు నామోషి పడ్డాడేమో!

తోటి మాలలంతా వచ్చి పెద్దరెడ్డితో సమానంగా తన్నూ గౌరవించే సరికి - రెడ్లు నీచంగా చూసే ఇళ్లకు తాను అతిథిగా వెళ్లేందుకు సిగ్గుపడ్డాడు కాబోలు. రెడ్డి ముందు చులకన అవుతా ననుకున్నాడేమో!

రెడ్డికీ, స్టీఫెన్‌కూ పెద్ద తేడా ఏమీ కన్పించ లేదు కొండన్నకు.

తరతరాలుగా రెడ్లు దళితుల శ్రమను దోపిడీ చేస్తున్నారు. స్టీఫెన్ లాంటి వాళ్లు దళిత వనంలో వికసించిన మేధావి పూలను తుంచుకుపోతున్నారు. పల్లె దళితుల్ని మోడు పైరుగానే ఉండేటట్లు చూస్తున్నారు.

రాత్రంతా ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాడు కొండన్న.

* * *

మాదిగలకు న్యాయమైన కూలి ఇచ్చేందుకే నిర్ణయించుకున్నాడు కొండన్న. తనతోటి వాళ్లతో కలిసి చర్చించాడు కూడా.

ఉదయం వంతు పనెక్కువ జరుగుతుంది కాబట్టి సగం కంటే కొంత ఎక్కువ కూలి ఇస్తూ సంకటి ఖర్చు కట్టించాలనుకున్నాడు.

"టీపెనన్న వూరికి పోతాడంట. నీతో ఏదో మాట్లాడాల్నంట. అడ్డరోడ్డు కాడికి రమ్మన్నెడు. పొయ్యిరాపో!" వెంకటమ్మ చెప్పింది.

"నువ్వే పో...." సమాధానమిచ్చాడు కొండన్న.

"యాం దీమాసీ..." అంటూ ఆశ్చర్యపోయింది ఆమె.

డబ్బు జేబులో దురుముకుని, కోడి పుంజుకు చంకన పెట్టుకుని మాదిగిండ్ల కేసి సాగే మొగుణ్ని చూసి విస్తుబోయింది.

రాత్రి స్టీఫెన్ బొజ్జకు కాకుండా, ఇప్పుడు మాదిగల కోసం ఈ కోడిపుంజు వినియోగపడు తున్నందుకు కొండన్నకు కొండంత ఆనందంగా ఉంది.

◉

టోకెన్

"ఏరా శ్రీను... మీ నాన్నగారు బాంక్ లో క్యాషియర్ కదా... నువ్వడిగితే పాకెట్ మనీ బోలెడంత ఇస్తారు కదూ?" అన్నాడు విజయ్ ఫ్రెండుతో.

"మరే... ఇస్తారు... కానీ టోకెన్ లేకుండా చిల్లి గవ్వ కూడా ఇవ్వనంటారు" చెప్పాడు శ్రీను.

లకనం మూర్తి (కాకినాడ)